BILDANDE AV NATURRESERVATET STRANDSKOGEN

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Reservatets gränser utmärks i fält. Reservatets namn skall vara naturreservatet Strandskogen.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Naturreservatet Strandskogen
Län:	Kalmar
Kommun:	Borgholm
Församling/socken:	Räpplinge
Topografisk karta:	4G NV
Ekonomisk karta:	4G 9j
Naturgeografisk region:	14 b Ölands skogrika områden
Kulturgeografisk region:	Öland och sydöstsmåländska slättbygden
Fastigheter:	*Se sakägarförteckning bilaga 3*
Areal:	157,9 ha varav 119,3 ha land och 38,6 ha vatten

Förvaltare: Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla ett lövskogsområde med naturskogsartad blandädellövskog, ek-hasselskog och våtmarker. Viktiga strukturer och funktioner som död ved, hålträd, gamla och grova träd, naturliga flöden och vattenståndsfluktuationer, ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning. Typiska växt- och djursamhällen och arter som är karaktäristiska för ovanstående livsmiljöer ska bevaras. Hotade, sällsynta och missgynnade arter ska bevaras och helst öka för att långsiktigt kunna fortleva. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter samt kulturhistoriska värden.

I syftet ingår följande delsyften:

- Bevara och utveckla naturtyperna boreonemoral ädellövskog, näringsrik ekskog och öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn så att gynnsam bevarandestatus uppnås.

- Bevara naturtyperna sublitorala sandbankar, rev och annuell vegetation på driftvallar så att gynnsam bevarandestatus uppnås.

- Bevara och förstärka populationerna av hotade och missgynnade (rödlistade arter) så att gynnsam bevarandestatus uppnås.

- Skapa förutsättningar för att friluftsliv, forskning och undervisning ska kunna bedrivas i den mån det inte strider mot ovanstående delsyften.

Skälen för beslutet

Ädellövskogen i Greby och Strandtorpshage strandskog utgör ett av kärnområdena i den öländska kustädellövskogen mellan Halltorp och Borgholm. Områdets blandädellövskog och hasselrika ekskog är representativa exempel på de värdefulla livsmiljöer som förekommer i öländska lövskogar. Tillsammans med Mittlandsskogen har kustädellövskogen både ur svenskt och internationellt hänseende ett mycket högt naturvärde. Blandädellövskog av denna typ har relativt liten utbredning i landet och mellersta Ölands lövskogar utgör sannolikt en av de viktigaste förekomsterna för naturtypen i Norra Europa. Ädellövskog hyser generellt en stor artmångfald och merparten av de hotade, skogslevande djur och växtarterna i Götaland påträffas i denna miljö.

Strandskogsområdet hyser en rik flora med ett stort antal hotade och missgynnade arter samt arter som indikerar höga naturvärden, så kallade signalarter, främst inom grupperna svampar, lavar och kärlväxter.

Området har hög status i olika inventeringar, planer och program. I Länsstyrelsens natur- och kulturmiljöprogram för Öland (Länsstyrelsen 2000) har området åsatts högsta naturvärdesklass, klass 1. Vidare omfattas det av riksintresse enligt 3 kap 6 § miljöbalken för såväl naturvård som kulturmiljövård. I Naturvårdsverkets rapport 5081, Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker är sydvästra Ölands kustskog utpekad som en trakt med värdefull lövskog som skall prioriteras i bevarandearbetet. Slutligen har det av den svenska regeringen föreslagits som ett särskilt bevarandeområde enligt EG:s direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (Natura 2000).

Bildande av naturreservatet bidrar till uppfyllande av de regionala delmålen för miljökvalitetsmålen Ett rikt djur- och växtliv, Levande skogar samt Myllrande våtmarker. Det bidrar också till att stärka bevarandet av naturvärdena i intilliggande naturreservat och Natura 2000 områden.

Länsstyrelsen bedömer att förordnande om naturreservat är förenligt med mål, allmänna hänsynsregler och hushållningsbestämmelser enligt 1-4 kap. miljöbalken samt med den kommunala översiktsplan som gäller för området.

Områdets värde kan påverkas negativt av avverkning och andra skogliga åtgärder, dikning, vattenreglering och andra åtgärder som förändrar hydrologin samt av olika exploateringsföretag. Det behöver därför särskilt skyddas och vårdas och bör därför förklaras som naturreservat.

Länsstyrelsen har genomfört en intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken och finner dels att det finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat dels att de föreskrifter som skall gälla för reservatet inte går längre än vad som krävs för att uppnå reservatets syften.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen följande:

A. <u>Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet</u>

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Uppföra ny byggnad eller annan anläggning.

2. Anlägga väg eller parkeringsplats.

3. Anlägga campingplats eller uppställningsplats för husvagnar eller husbilar.

4. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk eller liknande anordning.

5. Anlägga luft- eller markledningsgata med därtill hörande ledning.

6. Sätta upp tavla, skylt, affisch eller liknande anordning eller göra inskrift.

7. Anordna upplag annat än tillfälligt för jordbrukets behov.

8. Uppföra stängsel eller annan hägnad för annat än djurhållningens behov.

9. Bedriva täkt av något slag.

10. Borra, spränga, gräva, schakta, muddra, påla, utfylla eller tippa.

11. Ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse.

12. Dika.

13. Dämma eller invalla.

14. Plöja, harva, eller fräsa annan mark än åker eller kultiverad betesmark.

15. Tillföra växtnäringsämne (exempelvis stallgödsel, handelsgödsel, rötslam) jordförbättringsmedel eller kalk annat än på åker eller kultiverad betesmark.

16. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.

17. Avverka, gallra, röja eller utföra annan skogsbruksåtgärd.

18. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.

19. Plantera eller så träd eller buskar.

20. Införa växt- eller djurart.

21. Framföra motordrivet fordon annat än på befintlig väg, för jordbrukets behov, för uttransport av virke i samband med husbehovsavverkning eller i samband med jakt för transport av skjuten älg, hjort eller skjutet vildsvin.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

22. Anlägga led eller bro, bredda befintlig väg eller uppföra vägbom.

23. Utföra rensning av befintliga diken för att bibehålla vattnets djup eller läge.

24. Använda landområdet för tävlings- eller övningsändamål.

25. Upplåta eller använda området för kommersiellt nyttjande av allemansrätten.

Föreskrifterna under A gäller inte vid drift och underhåll av allmän och enskild väg med tillhörande vägområde.

Föreskrifterna utgör inte hinder för att befintliga mindre byggnader inom området får bibehållas och underhållas. Inom strandskyddsområde gäller detta dock endast sjöbod eller annan byggnad som har uppförts med stöd av Länsstyrelsens beslut om undantag från gällande förordnanden om landskapsbildsskydd och strandskydd.

Föreskriften A7 utgör inte hinder för vinterförvaring av sakägares båt och byggmaterial i anslutning till befintlig hamn eller båtplats.

Föreskriften A10 utgör inte hinder för underhållsrensning av befintliga båthamnar för bibehållande av vattnets djup eller läge.

Utan hinder av föreskrifterna A 17 och A 18 får träd som fallit ned över befintliga vägar, stigar, ledningsgator, stängsel, tomtmarker, åker-, betes- eller slåttermarker upparbetas och flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet. Samråd ska ske med Länsstyrelsen innan åtgärd utförs.

Utan hinder av föreskriften A 17 får husbehovsavverkning utföras enligt riktlinjerna i bilaga 4 samt enligt särskilda villkor i överenskommelser om intrångsersättning. Rätten till husbehovsavverkning gäller samtliga berörda fastigheter med undantag av Naturvårdsverkets fastighet Greby 3:10.

B. Förpliktelser enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter skall tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Utmärkning av och information om reservatet.

2. Anläggande och underhåll av anläggningar för allmänheten såsom strövstigar,
skyltar och informationstavlor.

3. Gallring, röjning, betesdrift, uppsättning och underhåll av stängsel eller annan skötselåtgärd i syfte att bevara eller utveckla natur- och kulturmiljön

och den biologiska mångfalden. Utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder, som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan, tillfaller förvaltaren.

4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter, kulturhistoriska värden samt markförhållanden.

5. Skogsskyddsåtgärder som Länsstyrelsen finner nödvändiga.

6. Länsstyrelsen och förvaltaren äger rätt att utnyttja befintliga vägar inom reservatet.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Inom landområdet framföra motordrivet fordon.

2. Ställa upp motorfordon, husvagn eller släpvagn.

3. Framföra vattenskoter, hydrokopter eller liknande farkost.

4. Tälta mer än högst ett dygn på samma ställe.

5. Medföra okopplad hund eller annat lösgående sällskapsdjur.

6. Sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch eller liknande anordning eller göra inskrift.

7. Göra upp eld annat än i medhavd grill eller friluftskök

8. Plocka eller skada vedsvampar, mossor eller lavar.

9. Gräva eller dra upp växter eller växtdelar med rötterna.

10. Skada eller ta bort växande eller döda träd, stubbar, bark, grenar, buskar eller ris.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

11. Använda landområdet för tävlings- eller övningsändamål.

12. Använda området för kommersiellt nyttjande av allemansrätten.

13. Samla in insekter med fällor som dödar.

Det är förbjudet att utan samråd med Länsstyrelsen:

14. Utföra undersökning eller forskning.

Artobservationer från sådan verksamhet som bedrivs enligt C 13 eller C 14 ska dokumenteras och rapporteras via www.artportalen.se eller alternativt till Länsstyrelsen.

Föreskrifterna under C gäller ej ägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet eller innehavare av annan rättighet.

Föreskrifterna i A-C ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra eller låta utföra de åtgärder som erfordras för reservatets skötsel.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är b la:

7 kap 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan. Förvaltare för naturreservatet är Länsstyrelsen.

Ärendets beredning

Lövskogarna på Öland har under lång tid rönt ett stort intresse ur naturvårdssynpunkt. Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och ideella föreningar har initierat en rad olika undersökningar och inventeringar som har bidragit till att höja kunskapen om naturvärdena i Mittlandet och kustädellövskogen. Ett centralt arbete i detta sammanhang är en botanisk inventering med inriktning på rödlistade arter och arter på en lokal signalartslista som Ölands Botaniska förening utförde under 1993-1996 med anslag från Världsnaturfonden. Resultatet från inventeringen visade att dessa lövskogsområden har en extremt rik biologisk mångfald med ett mycket stort antal rödlistade arter. Ett annat viktigt underlag för bedömning av naturvärdena är Skogsstyrelsens inventering av vissa naturvärdeskvaliteter på beståndsoch fastighetsnivå (fördjupad ÖSI) som sedan har legat till grund för avgränsning och klassning av nyckelbiotoper.

I slutet av 1980-talet och början av 1990-talet ökade skogsbruksaktiviteten påtagligt i Mittlandsskogen och andra lövskogar på Öland, främst beroende på ökad efterfrågan av lövträdsvirke. Omfattande avverkningar och gallringar av lövskog utfördes inom vissa delar av Ölands mittland. Dessa avverkningar skadade i en del fall naturvärdena. Som en följd av detta beslöt Länsstyrelsen att utreda reservatsbildning för ett antal lövskogsområden med särskilt höga naturvärden. Genom ett beslut i september 1993 infördes samrådsplikt för skogliga arbetsföretag inom de utvalda områdena.

Strandskogen var ett av de områden som preliminärt valdes ut som ett tilltänkt naturreservat.

Länsstyrelsen har därefter utrett status, skyddsbehov och avgränsning av området. Ett förslag till beslut och skötselplan har utarbetats.

Lantmäteriet har utfört en fastighetsrättslig utredning och upprättat sakägarförteckning.

NaiSvefa AB har på uppdrag av Länsstyrelsen genomfört värdering av berörda fastigheter samt förhandlat med fastighetsägarna. Länsstyrelsen har därefter träffat uppgörelse om intrångsersättning med ägarna till fastigheterna Greby 5:2, Greby 6:5-7, Pettersholm 1:2, Pettersholm 1:3 samt Strandtorpshage 1:3. Berörda delar av fastigheterna Greby 12:1, 2:2 och 4:2 samt Åketorp 1:6 har förvärvats av Naturvårdsverket. Vid beslutsdatum saknas uppgörelser med ägarna till fastigheterna Greby 1:3, 1:5/2:3, 6:11, 11:1, Strandtorpshage 1:4, 1:5, 1:6, 1:7 samt 1:8 vilket omfattar ca 37 % av naturreservatets landareal.

Samtliga sakägare har med stöd av 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken förelagts att yttra sig över förslaget. Yttrande har inkommit från ägarna till fastigheterna Strandtorpshage 1:6, 1:7 samt Greby 11:1. Följande synpunkter har inte kunnat tillgodoses i beslut och skötselplan:

Ägarna till Strandtorpshage 1:7 har bland annat yrkat att barrträden i skötselområde 2a bör sparas, dock efter viss utglesning. Länsstyrelsen anser att förekommande gran i hela skötselområde 2 bör avlägsnas enligt anvisningar i skötselplanen. I omgivningarna kring planterade granbestånd sker en nyetablering av granplantor till följd av fröspridning från bestånden. De uppväxande granplantorna konkurrerar med ädellövträden och hotar på sikt att tränga tillbaka de senare vilket står i strid med syfte och mål för det planerade reservatet. Vidare har fastighetsägarna anfört att en mindre öppen yta, bland annat använd för biodling, samt ett utglesat skogsskifte nära den östra reservatsgränsen vid den s k Litorinavallen fortsättningsvis ska hållas öppen. Länsstyrelsen anser att skötseln av denna yta i första hand är ett enskilt intresse som inte kan prioriteras inom ramen för skötselplanen då föreslagna åtgärder inte är nödvändiga för att nå bevarandemålen i planen.

Förslaget till beslut och skötselplan har remitterats till Borgholms kommun, Skogsstyrelsen, Ölands naturvärn, Ölands botaniska förening, Ölands ornitologiska förening, Föreningen Sydostentomologerna samt Räpplinge hembygdsförening. Yttrande har inkommit från Borgholms kommun, E.ON samt Skogsstyrelsen. Inkomna synpunkter har tillgodosetts i beslut och skötselplan.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, miljödepartementet, se bilaga 6.

Upplysning om ersättningstalan

Sakägare som ännu inte träffat överenskommelse om ersättning eller inlösen kan väcka talan mot staten i Miljödomstolen för att domstolen ska avgöra frågan om ersättning. Ansökan om ersättningstalan måste lämnas inom ett år efter att reservatsbeslutet vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägare rätten till ersättning. Ansökan ska ställas till Miljödomstolen i Växjö.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen.

Kungörelse ska införas i ortstidning. Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning.

Underskrifter

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Sven Lindgren. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även länsrådet Anne-Li Fiskesjö; Birgitta Eriksson samhällsbyggnadsenheten; Ingvar Linde, rättsenheten; Tommy Gustafsson, naturskyddsenheten; Erik Nordlind, naturvårdsenheten; Per Lindegård, naturvårdsenheten samt Roland Persson naturskyddsfunktionen deltagit, den sistnämnde föredragande.

Sven Lindgren

Roland Persson

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Sakägarförteckning
4. Riktlinjer för husbehovsavverkning
5. Skötselplan

5.1 Skötselplanskarta

6. Upplysning om kungörelsedelgivning/Hur man överklagar.